COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 29.1.2026
COM(2026) 40 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

privind evaluarea intermediară a Programului „Vamă” pentru cooperare în domeniul vamal pentru perioada 2021-2027

{SWD(2026) 20 final}

1. Introducere

Uniunea vamală a UE, în calitate de competență exclusivă a Uniunii Europene la baza căreia se află Codul vamal al Uniunii[1] (CVU), este un pilon esențial al pieței unice. Uniunea vamală garantează libera circulație a mărfurilor pe teritoriul vamal al UE, aplicând în același timp un tarif vamal unic și norme armonizate la frontiera externă. CVU, adoptat în 2013 și pus în aplicare treptat începând din 2016, a stabilit cadrul pentru un mediu vamal complet electronic și informatizat și pentru aplicarea uniformă a legislației vamale în toate statele membre. Realizarea acestei viziuni necesită nu numai punerea în aplicare la nivel național, ci și investiții comune substanțiale în sisteme electronice europene (European Electronic Systems - EES) la scară largă, metode de lucru comune și formare pentru a asigura faptul că administrațiile vamale pot funcționa fără probleme ca o singură entitate. Programul „Vamă" este instrumentul specific pentru furnizarea acestui sprijin. El reunește resurse și expertiză pentru a menține funcționarea uniunii vamale în contextul creșterii volumului schimburilor comerciale, al noilor tehnologii și al presiunilor geopolitice în schimbare.

Programul „Vamă" pentru perioada 2021-2027, reglementat de Regulamentul (UE) 2021/444, este programul de cooperare în curs al UE în domeniul vamal, care se desfășoară în perioada 2021-2027. Obiectivul său este de a sprijini uniunea vamală a UE și autoritățile vamale participante să acționeze ca o singură entitate pentru a proteja interesele financiare și economice ale Uniunii și ale statelor sale membre, pentru a garanta securitatea și siguranța în Uniune și pentru a proteja Uniunea împotriva practicilor comerciale neloiale și ilegale, facilitând în același timp activitățile comerciale legitime. Programul sprijină pregătirea și punerea în aplicare uniformă a legislației și a politicii vamale pe tot teritoriul Europei; cooperare între autoritățile vamale; consolidarea capacității administrative și în domeniul informatic, inclusiv competențele umane și formarea, precum și dezvoltarea și operarea EES; și inovarea în domeniul politicii vamale.

Programul dispune de un buget de 950 de milioane EUR între 2021 și 2027, perioada actualului cadru financiar multianual (CFM). În comparație cu predecesorul său, programul Vamă 2020 (523 de milioane EUR), bugetul programului actual aproape s-a dublat. Acest lucru reflectă amploarea digitalizării și ambiția operațională din prezentul CFM de a pune în aplicare CVU, punerea în aplicare integrală a programului de lucru privind CVU urmând să fie finalizată cel târziu la 31 decembrie 2025. Această finanțare permite dezvoltarea unor sisteme electronice avansate care să eficientizeze procesele vamale, să consolideze securitatea pieței unice a UE și să pregătească mai bine autoritățile vamale pentru a răspunde provocărilor comerciale emergente la nivel mondial.

Cea mai mare parte a bugetului (peste 90 %) este destinată dezvoltării și întreținerii componentelor comune ale EES, dezvoltate la nivelul Uniunii și disponibile pentru toate statele membre. Aceste componente permit punerea în aplicare eficientă a uniunii vamale și permit autorităților vamale ale statelor membre să coopereze în mod eficace între ele. Sistemele sunt concepute pentru a produce un mediu electronic unitar și sigur pentru schimbul de date între

[1] Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii.

autoritățile vamale și cu operatorii economici, precum și pentru a asigura o bună gestionare a riscurilor.

Restul bugetului sprijină activitățile de colaborare și de dezvoltare a competențelor umane. Acestea consolidează capacitatea operațională și performanța administrațiilor vamale naționale și le ajută să coopereze și să facă schimb de cunoștințe. Se acordă sprijin, în special, pentru colaborarea bazată pe proiecte, formare, grupuri de lucru, seminare și ateliere, vizite de lucru și echipe de experți, și anume colaborarea structurată între un număr variabil de state membre participante interesate de un anumit subiect. Formarea este oferită prin intermediul Portalului de învățare UE în domeniul vamal și fiscal [denumit și sistemul de gestionare a învățării (Learning Management System – LMS)].

2. Constatările evaluării intermediare

Prezentul raport prezintă constatările evaluării intermediare a programului „Vamă" pentru perioada 2021-2027, în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2021/444. Raportul se bazează pe un document de lucru al serviciilor Comisiei, care examinează în detaliu punerea în aplicare și performanța programului „Vamă" până în prezent (2021-2024). Evaluarea intermediară aplică criteriile pentru o mai bună legiferare pentru a evalua eficacitatea, eficiența, coerența, valoarea adăugată europeană și relevanța programului. Se pune în mod clar accentul pe componentele comune ale EES, dar evaluarea intermediară actualizează, de asemenea, analiza activităților de colaborare efectuate în studiile anterioare. Evaluarea se axează pe noi aspecte din cadrul programului actual, cum ar fi activitățile legate de consolidarea capacităților și formarea comună, precum și activitățile de inovare. De asemenea, fac parte din analiză si echipele de experți, deoarece aceste activități sunt mai recente în comparație cu alte activități de colaborare introduse în cadrul programului Vamă 2020.

Din punct de vedere metodologic, evaluarea intermediară combină indicatorii cadrului de monitorizare și evaluare (CME) la nivel de portofoliu cu informații detaliate obținute din cercetările efectuate în cadrul studiilor de caz privind componentele comune ale EES. Evaluarea este completată de cercetări specifice și generale referitoare la întreaga sferă a sprijinului acordat în cadrul programului. Această abordare reflectă principiul proporționalității, având în vedere că EES reprezintă cea mai mare parte a cheltuielilor și abordează lacunele în materie de probe din ciclurile de evaluare anterioare. Au fost elaborate patru studii de caz independente privind sistemele electronice europene specifice, precum și un studiu de caz privind LMS:

- **noul sistem de control al importurilor al UE (ICS2)**, care sprijină eforturile de asigurare a siguranței și securității Uniunii prin colectarea și analiza timpurie a informațiilor privind mărfurile care intră în UE, pentru a identifica transporturile cu un potențial risc ridicat;
- **sistemul dezvoltat pentru dovada statutului unional (PoUS)**, care urmărește să facă procedurile mai uniforme în întreaga UE și să contribuie la instituirea unui proces mai coerent, armonizat și, prin urmare, simplificat în ceea ce privește statutul vamal al mărfurilor unionale;

- **noul sistem al UE de vămuire centralizată pentru import (CCI UE)**, care permite comercianților de încredere autorizați de CCI să depună declarații vamale într-un stat membru al UE, în timp ce mărfurile sunt prezentate fizic pentru vămuire în alt stat membru. Acest lucru facilitează comerțul, sprijinind în același timp gestionarea eficace a riscurilor și un mecanism comun pentru mecanismul de control vamal și asigură colectarea corespunzătoare a taxelor și a altor cheltuieli;
- **digitalizarea noilor controale privind importul bunurilor culturale (Import of Cultural Goods - ICG)**, inclusiv cooperarea digitală cu autoritățile vamale prin intermediul mediului aferent ghișeului unic al UE pentru vămi. Întrucât acest sistem (și controalele aferente) nu urmau să fie implementate până la 28 iunie 2025, acest studiu de caz s-a axat pe abordarea de gestionare a dezvoltării ICG;
- studiul de caz privind **LMS** a fost elaborat pentru a furniza o analiză cost-beneficiu a acestui nou portal, pe baza unui sondaj în rândul utilizatorilor, a unui sondaj realizat anterior de Grupul de sprijin pentru formare de către Direcția Generală Impozitare și Uniune Vamală (DG TAXUD), a interviurilor cu funcționarii DG TAXUD și cu funcționarii responsabili cu formarea din statele membre, precum și a cercetării documentare.

Eforturile de colectare a datelor pentru evaluarea globală a programului au fost concepute astfel încât să fie cuprinzătoare, acordând în același timp prioritate cercetării primare cu privire la aspectele-cheie. Aceasta a inclus cercetări documentare (care au acoperit, dar nu s-au limitat la datele din CME), interviuri specifice cu părțile interesate, inclusiv cu funcționari ai Comisiei Europene, cu funcționari ai administrației vamale și cu operatori economici, precum și un sondaj în rândul autorităților vamale naționale.

2.1. Eficacitate

Sprijinul acordat de programul „Vamă” pentru **componentele comune ale sistemelor electronice europene** oferă o contribuție esențială la punerea în aplicare a politicii vamale a UE și la promovarea sistemelor CVU înainte de termenul de implementare din 2025. Acest lucru este confirmat de evaluarea intermediară. Merită remarcate în special progresele înregistrate în ceea ce privește lansarea în curs a ICS2, care este semnificativă din punct de vedere bugetar și a contribuit deja la securitatea și siguranța Uniunii prin confiscarea unor bunuri mai riscante. Acest proiect complex, dezvoltat la nivel central, a fost foarte tehnic și nu lipsit de provocări, dar succesul său este benefic pentru inițiativele viitoare conduse de Comisie. Evaluarea intermediară reafirmă importanța sprijinului acordat în cadrul programului pentru EES, dar observă, de asemenea, că, pentru unele sisteme mai noi, cum ar fi PoUS și CCI UE, statele membre se confruntă cu întârzieri în dezvoltarea componentelor naționale și conectarea lor la sistemul central.

Activitățile de colaborare finanțate de program continuă să ofere rezultate solide. Aceste activități reprezintă dimensiunea umană a programului. Ele sprijină colaborarea în rețea, asumarea provocărilor și oportunitățile de învățare. De asemenea, ele asigură o formare coerentă în întreaga UE, facilitează schimbul de bune practici și promovează soluții comune. Echipele de experți s-au dovedit eficace în a oferi oportunități de colaborare între Comisie și

autoritățile vamale naționale, servind drept platforme pentru punerea în comun a expertizei în vederea îndeplinirii sarcinilor în domenii specifice sau a desfășurării de activități operaționale.

Lansat în 2021, noul **LMS** a înlocuit cu succes abordarea fragmentată anterioară, când activitățile de formare erau răspândite pe mai multe site-uri web. Utilizatorii apreciază faptul că găsesc toate activitățile pe un singur portal, iar portalul are caracteristici care sunt, în general, foarte apreciate. Acest lucru a crescut probabilitatea ca funcționarii naționali să urmeze cursurile disponibile. În prezent, sunt disponibile date suficiente privind tendințele în materie de utilizare, ceea ce permite să se ia în considerare stabilirea de obiective și modalitățile de dezvoltare în continuare a publicului. Aceasta include abordarea provocărilor cu care se confruntă statele membre în ceea ce privește utilizarea sporită a funcționalității, permițându-le să își coreleze propriile sisteme de gestionare a învățării direct cu LMS.

Actuala versiune a programului a introdus **inovarea** ca obiectiv specific și tip de acțiune, cu scopul de a genera noi activități ca răspuns la provocările emergente. Așteptările inițiale nu au fost încă îndeplinite. Acest lucru a fost atribuit timpului necesar pentru integrarea acestui nou obiectiv specific și pentru definirea conceptului de inovare și a activităților eligibile. O conducere dedicată efortului de a impulsiona activitățile în acest domeniu sau efortului de a crea sinergii cu alte tipuri de sprijin din partea UE în acest domeniu ar fi putut conduce la progrese mai mari.

2.2. Eficiență

Evaluarea intermediară a utilizat o abordare contrafactuală pentru a evalua raportul cost-eficacitate a trei dintre **EES** avute în vedere: ICS2, PoUS și CCI UE. S-a constatat că abordarea adoptată pentru dezvoltarea acestor sisteme a fost mai eficientă din punctul de vedere al costurilor decât alternativele potențiale, care ar fi necesitat mai multe resurse financiare și umane la nivel național. Rolul de lider al Comisiei a fost bine primit de administrațiile vamale naționale și de părțile interesate din domeniu, cele mai multe ineficiențe rezultând din aspectele descentralizate ale EES. Feedbackul din domeniu a evidențiat importanța unei comunicări favorabile întreprinderilor pentru a facilita conformitatea în timp util, în special pentru proiectele complexe. De asemenea, a subliniat necesitatea unor termene clare pentru punerea în aplicare a sistemelor, care să permită o punere în aplicare etapizată sau eșalonată în cazul în care sistemele sunt complexe. Deși controalele privind ICG nu fuseseră încă implementate, procesul de dezvoltare a fost bine primit de statele membre, iar o bună practică a implicat reutilizarea unui modul existent elaborat de Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară (DG SANTE).

Evaluarea intermediară a indicat că **activitățile de colaborare** sunt apreciate și benefice în ansamblu. Cu toate acestea, statele membre nu sunt implicate atât de proactiv în echipele de experți pe cât ar putea fi. Ele se confruntă cu provocări în materie de capacitate care împiedică participarea activă, iar poverile administrative sunt deosebit de pronunțate pentru cei care dețin roluri de conducere. Acest lucru face ca statele membre să fie reticente în a-și asuma aceste roluri.

Evaluarea intermediară s-a bazat în mare măsură pe indicatorii prevăzuți în anexa II la Regulamentul (UE) 2021/444 privind programul și în actul delegat de completare[2] și în documentul de lucru conex al serviciilor Comisiei privind **CME**[3]. Noul cadru aplicat începând din 2021 s-a îmbunătățit în mod semnificativ în comparație cu cel anterior. Cu toate acestea, rămâne sub nivelul optim în ceea ce privește datele care sunt colectate și modul în care acestea sunt apoi utilizate. În parte, acest lucru se datorează faptului că CME rămâne oarecum greoi, cu aproximativ 40 de indicatori nuanțați, în pofida ultimului val de eficientizare.

2.3. Coerență

O noutate în cadrul actualei perioade de programare a fost introducerea (pe baza unui temei juridic diferit) a **Instrumentului pentru echipamente de control vamal (CCEI)**[4]. Instrumentul sprijină achiziționarea de echipamente vamale pentru a se asigura că autoritățile vamale pot efectua controale vamale mai sofisticate și mai coerente. Programul „Vamă” completează acest nou instrument prin îmbunătățirea cunoștințelor funcționarilor cu privire la tehnologiile disponibile și la cele mai bune modalități de utilizare a acestora. Acest lucru se realizează prin punerea la dispoziție a unui forum pentru schimbul de cunoștințe și de bune practici. Având în vedere numărul tot mai mare de sarcini îndeplinite de autoritățile vamale în cursul controlului vamal (legate în principal de interdicțiile și restricțiile privind circulația mărfurilor peste frontierele externe), este din ce în ce mai important ca sprijinul acordat programului să fie coerent cu alte instrumente, inclusiv cu programul conex gestionat de DG TAXUD pentru punerea în aplicare a politicii fiscale (**programul Fiscalis**[5]) și cu CCEI, dar fără a se limita la acestea. Evaluarea intermediară oferă dovezi că programul are sinergii și complementarități clare atât cu programul Fiscalis, cât și cu CCEI. Un exemplu este portalul LMS, pentru care există o mai bună coerență cu Fiscalis ca urmare a noului portal comun. De asemenea, portalul LMS este utilizat pentru formarea privind echipamentele de control vamal. Mecanismele formale și informale asigură coerența între programele „Vamă” și Fiscalis și sprijină cooperarea dintre acestea. Aceasta include abordări/principii și proceduri aliniate de gestionare a programelor, de exemplu ghiduri operaționale armonizate, modele comune și reuniuni comune ale coordonatorilor naționali ai programelor „Vamă” și Fiscalis.

La fel ca în cazul programului anterior, a fost asigurată coerența programului actual cu alte instrumente relevante, dar acest lucru necesită eforturi proactive continue și nu ar trebui considerat de la sine înțeles. În special, având în vedere obiectivul specific de promovare a inovării în domeniul politicii vamale, sinergiile cu **Orizont Europa**[6] ar putea fi mai bine

[2] Regulamentul delegat (UE) 2022/2565 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) 2021/444 al Parlamentului European și al Consiliului cu dispoziții privind instituirea unui cadru de monitorizare și evaluare.
[3] SWD(2023) 24 final
[4] Regulamentul (UE) 2021/1077 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Instrumentului de sprijin financiar pentru echipamente de control vamal, ca o componentă a Fondului de management integrat al frontierelor.
[5] Regulamentul (UE) 2021/847 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului Fiscalis pentru cooperare în domeniul fiscal.
[6] Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului Orizont Europa.

exploatate. De asemenea, posibilele sinergii ar putea fi exploatate prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic[7].

2.4. Valoare adăugată europeană

Analizele contrafactuale utilizate în evaluarea intermediară permit demonstrarea bazată pe dovezi a valorii adăugate a rolului UE în ceea ce privește contribuția la atingerea obiectivelor programului într-un mod mai eficace și mai eficient. Pentru ICS2, dovezile arată că abordarea centralizată este de două până la patru ori mai eficientă din punctul de vedere al costurilor decât alternativa. Feedbackul colectat pentru PoUS confirmă faptul că, în ambele scenarii contrafactuale testate, povara financiară globală asupra bugetelor naționale ar fi semnificativ mai mare decât în cadrul sistemului hibrid, și anume un model cu un sistem central, dezvoltat de Comisie, cu conexiuni opționale (pentru etapele 1 și 2) și o conexiune obligatorie (pentru etapa 2) care urmează să fie pus în aplicare de statele membre. Aceasta implică creșteri semnificative atât ale costurilor de investiții, cât și ale costurilor legate de operațiunile obișnuite. Punerea în aplicare a unui nou sistem transeuropean, cum ar fi sistemul CCI UE, permite, de asemenea, economii de costuri pentru statele membre. Pe de altă parte, fără specificații comune și componente centrale, fiecare stat membru ar suporta costuri considerabile din cauza necesității de a menține proceduri naționale fragmentate. Aceasta înseamnă reducerea competitivității globale și creșterea poverilor administrative și a costurilor pentru autoritățile vamale naționale. O altă contribuție adusă de CCI UE constă în faptul că specificațiile comune ale sistemului au fost utilizate pe scară largă de statele membre atât pentru a crea, cât și pentru a moderniza sistemele naționale de import, ceea ce a dus la economii de costuri și la creșterea eficienței, asigurând în același timp conformitatea cu reglementările la nivelul UE.

Evaluarea intermediară confirmă faptul că programul „Vamă” realizează creșteri ale eficienței de scară în ceea ce privește consolidarea capacităților informatice. Activitățile de colaborare oferă oportunități de cooperare, comunicare și creare de rețele în întreaga UE. Acestea nu ar putea fi realizate fără implicarea UE și sunt esențiale pentru asigurarea punerii în aplicare armonizate a politicii vamale a UE.

Părțile interesate consultate au considerat că este dificil să își imagineze modalități alternative de funcționare și de cooperare, în special în ceea ce privește gestionarea sistemelor digitale sprijinite de UE și rolul pe care acestea îl joacă în uniunea vamală. Fără programul „Vamă”, cooperarea și schimbul de date între țările participante ar trebui să se bazeze fie pe relații informale și nestructurate între statele membre și cu Comisia, fie pe canale formale și acorduri de reciprocitate. Acest lucru ar fi mult mai complex și mai costisitor de pus în aplicare.

Punerea în aplicare a unor componente comune ale sistemelor digitale la nivelul UE contribuie la atenuarea diferitelor provocări, și anume capacitatea inegală a administrațiilor vamale naționale în ceea ce privește infrastructura informatică și disponibilitatea echipamentelor; resursele umane și procesele operaționale; interpretarea și punerea în aplicare inegală a

[7] A se vedea: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en.

legislației relevante de către administrațiile vamale; și obstacolele geografice, administrative, juridice și strategice în calea cooperării.

2.5. Relevanță

Evaluările succesive au reafirmat că sprijinul UE este relevant pentru cooperarea vamală. Această constatare rămâne, în linii mari, valabilă. Programul actual a fost lansat la începutul anului 2021 în timpul unei crize, și anume pandemia de COVID-19. A urmat apoi escaladarea unei alte crize, războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, în februarie 2022. De atunci, alte evenimente externe au destabilizat situația geopolitică, afectând activitatea autorităților vamale ale UE. Deși o mare parte din sprijinul programului este relativ fix (deoarece este dedicat sistemelor electronice europene), acesta a răspuns, de asemenea, **nevoilor emergente neprevăzute**. Sprijinul acordat în cadrul programului a fost utilizat pentru a pregăti orientări pentru transpunerea măsurilor restrictive (sancțiunilor) fără precedent impuse Rusiei și Belarusului în procese pe care funcționarii vamali (care nu s-ar ocupa, de regulă, de sancțiuni de această amploare sau de acest domeniu de aplicare) le pot pune în aplicare în mod eficace în activitatea lor de zi cu zi. De asemenea, programul a inclus rapid Ucraina ca beneficiar al programului. În plus, echipa de experți vamali de la frontiera terestră estică și sud-estică (CELBET), finanțată prin programul „Vamă", și alte acțiuni ale programului, cum ar fi vizitele de lucru specifice, au oferit asistență statelor membre care se învecinează cu Ucraina pentru a menține deschise rutele comerciale ale Ucrainei în cadrul inițiativei „culoarele de solidaritate"[8].

Provocările generate de **comerțul electronic** au fost identificate înainte de lansarea acestui program și au continuat să crească de atunci. Se consideră că acestea necesită o schimbare fundamentală în materie de politică vamală, astfel cum s-a propus în cadrul reformei vamale a UE[9]. Ca atare, ar putea fi necesar ca relevanța continuă a programului să fie reevaluată în urma adoptării reformei, eventual în cadrul evaluării finale a programului.

3. Lecții învățate

Secțiunea de mai jos identifică o serie de posibile lecții învățate și (după caz) oferă sugestii de îmbunătățire în următorii ani pentru punerea în aplicare în curs a programului.

Lecția 1 – privind sprijinul UE pentru componentele comune ale sistemelor digitale

Studiile de caz privind patru EES importante arată modul în care investițiile UE în componente comune au adus beneficii concrete pentru funcționarea uniunii vamale. Realizarea ambițiilor CVU în termenul planificat ar fi nerealistă fără asistență din partea UE. Evaluarea intermediară a arătat că scenariile alternative pentru sistemele studiate ar fi fost mai puțin eficace și eficiente. Deși constatările din cazuri nu pot fi extrapolate mecanic la cele peste 50 de EES, sistemele alese au ilustrat diferite tipuri de provocări. În acest sens, este posibil ca lecțiile învățate să fie aplicabile pe scară mai largă în circumstanțe similare. Comisia a demonstrat, de exemplu, că

[8] A se vedea: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_ro.
[9] COM(2023) 257 final

poate furniza cu succes sisteme mari și complexe, cum ar fi ICS2. Cu toate acestea, punerea în aplicare etapizată, cooperarea strânsă cu sectorul privat și comunicarea în timp util cu părțile interesate au devenit considerente importante. În același timp, executarea cu succes a programului de lucru al CVU depinde, de asemenea, de proiectele naționale, care sunt monitorizate de Comisie, dar rămân sub controlul statelor membre. Având în vedere solicitările paralele adresate statelor membre și operatorilor economici, care pun presiune pe resurse, există o nevoie continuă de sprijin pentru programe în acest domeniu. În plus, evaluarea intermediară identifică posibilitatea de a îmbunătăți în continuare dialogul cu comercianții prin furnizarea de orientări tehnice și operaționale mai favorabile întreprinderilor pentru a ușura sarcina introducerii de noi sisteme sau a tranziției către acestea.

Lecția 2 – privind acțiunile de colaborare

Acțiunile de colaborare îndeplinesc un rol vital, sprijinind componenta umană a programului „Vamă”. Deși numeroase acțiuni funcționează în mod eficace, cele cu o implicare limitată a Comisiei s-au confruntat uneori cu provocări legate de asumarea responsabilității și de asumarea rolului de lider de către statele membre. Prin urmare, ar fi oportun să se revizuiască abordarea actuală a guvernanței acestor acțiuni.

În special, acest lucru ar putea fi sprijinit prin acțiuni de creștere a gradului de conștientizare, astfel încât personalul de conducere de nivel superior din cadrul administrațiilor naționale să înțeleagă mai bine importanța acestor activități, potențialul lor și prestigiul care ar putea fi asociat cu conducerea lor (care este principala problemă). Dacă acest model nu poate fi adoptat în actuala perioadă de programare, el ar putea fi luat în considerare în cadrul reformei vamale propuse.

Lecția 3 – privind sistemul de învățare și gestionare

Deși LMS îmbunătățește, fără îndoială, situația anterioară, unele funcționalități ale LMS ar putea fi perfecționate, iar legăturile cu sistemele de gestionare a învățării ale statelor membre ar putea fi îmbunătățite. Acest lucru ar putea îmbunătăți eficiența și ar putea maximiza randamentul investițiilor în resursele de formare, optimizând beneficiile sistemului. De asemenea, există oportunități de stabilire a unor criterii de referință și a unor obiective, având în vedere că sistemul a ajuns la maturitate, precum și de inițiative cu costuri reduse pentru a lărgi sfera publicului din sectorul privat.

Lecția 4 – privind inovarea

Primii câțiva ani ai programului au fost utilizați pentru a stabili o înțelegere mai clară a ceea ce trebuie înțeles ca inovare în domeniul politicii vamale (spre deosebire, în special, de inovarea din cadrul dezvoltării IT). Numirea unui „promotor” dedicat inovării ar putea conduce la progrese mai rapide în viitor. Promotorul în materie de inovare ar fi responsabil de promovarea unei culturi axate pe inovare, de conducerea grupurilor de lucru relevante și de colaborarea cu colegii din DG TAXUD, din Direcția Generală Migrație și Afaceri Interne (DG HOME) – serviciul responsabil cu aspectele de politică ale activităților de cercetare și inovare pentru securitatea civilă, inclusiv gestionarea frontierelor și vămile – precum și din Centrul Comun de Cercetare (JRC) și Direcția Generală Cercetare și Inovare (DG RTD). Ele ar urma, de

asemenea, să colaboreze cu parteneri externi, inclusiv cu Grupul de contact pentru comerț TAXUD, cu proiecte de cercetare relevante finanțate de UE în domeniul vamal în cadrul programului Orizont Europa și cu organizații internaționale precum Organizația Mondială a Vămilor (OMV), pentru a oferi tuturor părților interesate o direcție strategică și o conducere coerentă.

Lecția 5 – privind gestionarea proiectelor

Având în vedere provocările recente legate de evoluțiile geopolitice, de evoluția comerțului internațional și de digitalizarea în curs, este necesar să se mențină posibilitatea unui sprijin flexibil și coerent. Întrucât o mare parte a bugetului programului este alocată proiectelor informatice la scară largă, privind în perspectivă, exemplele de utilizare a celor mai flexibile abordări în gestionarea proiectelor ar putea fi valorificate pentru a consolida și mai mult flexibilitatea sprijinului în fața nevoilor în schimbare rapidă.

Lecția 6 – privind cadrul de monitorizare și evaluare

Evaluarea intermediară confirmă faptul că actualul cadru este mai simplu decât predecesorul său. Cu toate acestea, el acordă în continuare prioritate unui set cuprinzător de indicatori în detrimentul unei versiuni eficientizate mai ușor de gestionat. Pentru ca CME să devină mai eficace în viitor, ar trebui să se ia serios în considerare reducerea în continuare a numărului de indicatori și a frecvenței raportării. Pentru indicatorii legați de sistemele electronice europene, furnizarea unor descrieri care să se alinieze la obiectivele programului ar genera informații mai semnificative decât simple date numerice. Unii indicatori subordonați pot avea o valoare limitată și ar putea fi eliminați, în timp ce alții ar putea beneficia de evaluări periodice, în locul anchetelor anuale. În plus, indicatorii referitori la activitățile de colaborare ar putea fi mai bine aliniați la obiectivele specifice ale programului și tipurilor de activități prezentate în Regulamentul privind programul „Vamă” sau în programul de lucru. Inovarea ar putea fi ilustrată mai degrabă prin studii de caz specifice decât prin opinii din sondaje.